

Ρωσία

Από το 2014 οι σχέσεις ΕΕ-Ρωσίας είναι τεταμένες λόγω ενεργειών της Ρωσίας, όπως η παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας, η στήριξη αποσχιστικών ομάδων στην ανατολική Ουκρανία, οι αποσταθεροποιητικές πολιτικές της Ρωσίας στην περιοχή, οι εκστρατείες παραπληροφόρησης και παρεμβάσεων, και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό της. Μετά την πλήρους κλίμακας εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022, η πολιτική, πολιτιστική και επιστημονική συνεργασία έχουν ανασταλεί πλήρως.

Νομική βάση

- Τίτλος V της [Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#): «εξωτερική δράση»
- άρθρα 206-207 (εμπόριο) και άρθρα 216-219 (διεθνείς συμφωνίες) της [Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#)
- Συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας (ΣΕΣΣ) (διμερείς σχέσεις).

Σχέσεις ΕΕ-Ρωσίας

Μετά τις διαδηλώσεις στη Μείντάν τον Νοέμβριο 2013 στην Ουκρανία, η ΕΕ και η Ρωσία είχαν οικοδομήσει μια στρατηγική εταιρική σχέση που κάλυπτε, μεταξύ άλλων, το εμπόριο, την οικονομία, την ενέργεια, την κλιματική αλλαγή, την έρευνα, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, της μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων και της διευθέτησης των συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή. Η ΕΕ υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής της προσχώρησης της Ρωσίας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), η οποία ολοκληρώθηκε το 2012. Η παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία τον Μάρτιο του 2014, τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η Ρωσία στηρίζει αυτονομιστές μαχητές στην ανατολική Ουκρανία και οι προσπάθειές της να διαταράξει την πρόσβαση στην Αζοφική Θάλασσα πυροδότησαν την έναρξη σημαντικής επανεξέτασης της πολιτικής της ΕΕ έναντι της Ρωσίας.

Από τον Μάρτιο του 2014, η ΕΕ, μαζί με τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Αυστραλία και άλλες δυτικές χώρες, έχει επιβάλει σταδιακά περιοριστικά μέτρα εις βάρος της Ρωσίας. Αρχικά, οι κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας το 2014 περιλάμβαναν ατομικά περιοριστικά μέτρα, όπως δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και απαγόρευση θεώρησης κατά μελών της ρωσικής ελίτ, ουκρανών αυτονομιστών και των οργανώσεων που συνδέονται με αυτούς, καθώς και διπλωματικές κυρώσεις, που συνεπάγονται την επίσημη αναστολή των συνόδων κορυφής ΕΕ-Ρωσίας και τις διαπραγματεύσεις για

τη νέα συμφωνία συνεργασίας ΕΕ-Ρωσίας, καθώς και την αναστολή της συμμετοχής της Ρωσίας στην G8. Αργότερα ακολούθησαν ευρύτερες οικονομικές κυρώσεις κατά της Ρωσίας, με τους αρχικούς περιορισμούς στο εμπόριο με την Κριμαία και τις τομεακές κυρώσεις όσον αφορά το εμπόριο όπλων, την ενέργεια και τη χρηματοδοτική συνεργασία με τη Ρωσία. Αντιδρώντας, τον Αύγουστο του 2014, η Ρωσία θέσπισε [αντικυρώσεις](#), απαγορεύοντας πολλά γεωργικά προϊόντα διατροφής της ΕΕ (που αντιπροσώπευαν το 43% των συνολικών εξαγωγών γεωργικών προϊόντων διατροφής της ΕΕ προς τη Ρωσία και το 4,2% των συνολικών εξαγωγών γεωργικών προϊόντων διατροφής της ΕΕ στον κόσμο το 2013). Παρά τις κυρώσεις και τις αντικυρώσεις, η ΕΕ παρέμεινε ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ρωσίας, ενώ η Ρωσία ήταν ο πέμπτος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της ΕΕ έως το 2021.

Επιπλέον, η ΕΕ επανεξέτασε τις σχέσεις της με τη Ρωσία μέσω της συνολικής στρατηγικής ασφάλειας της ΕΕ του 2016, ορίζοντας τις εν λόγω σχέσεις ως «βασική στρατηγική πρόκληση». Τον Μάρτιο του 2016 το Συμβούλιο όρισε πέντε κατευθυντήριες αρχές που πρέπει να εφαρμόζονται στις σχέσεις της ΕΕ με τη Ρωσία: (1) εφαρμογή των συμφωνιών του Μινσκ για τη σύγκρουση στην ανατολική Ουκρανία ως βασική προϋπόθεση για κάθε ουσιαστική αλλαγή της στάσης της ΕΕ έναντι της Ρωσίας· (2) ενίσχυση των σχέσεων με τους ανατολικούς εταίρους της ΕΕ και άλλες γειτονικές χώρες, μεταξύ άλλων και στην Κεντρική Ασία· (3) ενίσχυση της θέσης της ΕΕ (για παράδειγμα στους τομείς της ενεργειακής ασφάλειας, των υβριδικών απειλών ή της στρατηγικής επικοινωνίας)· (4) επιλεκτική συνεργασία με τη Ρωσία σε θέματα που ενδιαφέρουν την ΕΕ· (5) ανάγκη συμμετοχής σε διαπροσωπικές επαφές και στήριξης της ρωσικής κοινωνίας πολιτών.

Μετά την πλήρους κλίμακας εισβολή της στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022, η Ρωσία θεωρείται επιτιθέμενη κατά της Ουκρανίας και η ΕΕ έχει αναπροσανατολίσει τη στρατηγική της έναντι της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Τον Μάρτιο του 2022, η ΕΕ ενέκρινε τη [Στρατηγική πυξίδα της για την ασφάλεια και την άμυνα](#), αναγνωρίζοντας ότι η Ρωσία αποτελεί «μακροπρόθεσμη και άμεση απειλή για την ευρωπαϊκή ασφάλεια», σηματοδοτώντας έτσι μια σημαντική αλλαγή στις σχέσεις ΕΕ-Ρωσίας από το 2016. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίχθηκε περαιτέρω στη στρατηγική αντίληψη του NATO, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2022, σύμφωνα με την οποία «η Ρωσική Ομοσπονδία αποτελεί τη σημαντικότερη και άμεση απειλή για την ασφάλεια των συμμάχων και για την ειρήνη και τη σταθερότητα στην ευρωπαϊκή ζώνη».

Κατά συνέπεια, από το 2022 οι πολιτικές της ΕΕ έναντι της Ρωσίας έχουν σχεδιαστεί με βάση τις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές: (1) Η Ρωσία πρέπει να απομονωθεί σε διεθνές επίπεδο και να της επιβληθούν κυρώσεις προκειμένου να αποτραπεί από το να ξεκινά πολέμους· (2) η διεθνής κοινότητα πρέπει να διασφαλίσει τη λογοδοσία καθιστώντας τη Ρωσία, μεμονωμένους δράστες και συνεργούς υπόλογους για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου και εγκλήματα πολέμου που διαπράχθηκαν στην Ουκρανία· (3) οι γείτονες της ΕΕ πρέπει να υποστηριχθούν, μεταξύ άλλων μέσω των πολιτικών διεύρυνσης της ΕΕ, και οι εταίροι παγκοσμίως να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση των συνεπειών του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας· (4) θα πρέπει να υποστηριχθεί η στενή συνεργασία με το NATO και τους εταίρους παγκοσμίως, για την προάσπιση της βασιζόμενης σε κανόνες διεθνούς

τάξης· (5) πρέπει να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την ενεργειακή ασφάλεια και τις υποδομές ζωτικής σημασίας, και να καταπολεμηθούν οι κυβερνοαπειλές και οι υβριδικές απειλές, η χειραγώγηση των πληροφοριών και οι παρεμβάσεις της Ρωσίας· (6) η κοινωνία των πολιτών, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης πρέπει να υποστηρίζονται εντός και εκτός της Ρωσίας, και παράλληλα αντιμετωπίζονται οι απειλές κατά της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης στην ΕΕ.

Μετά την τέταρτη προεδρική θητεία του το 2018, ο Βλαντιμίρ Πούτιν ενορχήστρωσε συνταγματικές τροποποιήσεις, που εγκρίθηκαν το 2020, οι οποίες θα του επιτρέψουν να παραμείνει στην εξουσία μετά το 2024, ημερομηνία λήξης της τρέχουσας θητείας του (θεωρητικά έως το 2036).

Κατά τη θητεία του Βλαντιμίρ Πούτιν, ιδίως από το 2012 και μετά, ο χώρος για ατομική και συλλογική δράση μειώθηκε σταδιακά αλλά συστηματικά, μέσω νομοθετικών περιορισμών και στοχευμένου εκφοβισμού των επικριτών. Με την πάροδο των ετών, οι ρωσικές αρχές έχουν θεσπίσει σαρωτικούς νομικούς περιορισμούς για τους «ξένους πράκτορες» και τις «ανεπιθύμητες» και «εξτρεμιστικές» οργανώσεις, στοχεύοντας εκατοντάδες μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), ενώ η λογοκρισία των μέσων ενημέρωσης, του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχει αυξηθεί σημαντικά. Διαρκώς και περισσότεροι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανεξάρτητοι δημοσιογράφοι έχουν χαρακτηριστεί ως «ξένοι πράκτορες», παρενοχλούνται και φυλακίζονται, έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και έχουν περιοριστεί οι ελευθερίες της έκφρασης, του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι. Η ερευνητική δημοσιογραφία και η δημοσιογραφία που βασίζεται στα δεδομένα έχουν επίσης αποτελέσει στόχο, ενώ τα κρατικά ελεγχόμενα μέσα ενημέρωσης προωθούν αδιάκοπα την εικόνα ενός «πολιορκημένου φρουρίου» που δέχεται επίθεση συλλογικά από τη «Δύση». Επιπλέον, τόσο το 2016 όσο και το 2021 οι κοινοβουλευτικές εκλογές και οι περιφερειακές και τοπικές εκλογές τον Σεπτέμβριο 2022 διεξάχθηκαν σε ένα περιοριστικό πολιτικό και επικοινωνιακό περιβάλλον, με αποτέλεσμα να καταγάγει σημαντική νίκη το Κόμμα της Ενωμένης Ρωσίας, του Πούτιν. Οι εκλογικοί παρατηρητές και τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης διαπίστωσαν ότι οι εκλογές εξακολουθούν να μην ανταποκρίνονται στα διεθνή πρότυπα, και πλήττονται από την απάτη, την κινητοποίηση στον χώρο εργασίας, τον συστηματικό αποκλεισμό της αντιπολίτευσης και άλλες παρατυπίες. [Σύμφωνα με τους ειδικούς](#), οι περιφερειακές εκλογές που διεξήχθησαν τον Σεπτέμβριο του 2023 [ήταν ακόμη λιγότερο δίκαιες και ελεύθερες](#) από ό,τι οι προηγούμενες εκλογές. Τα δικαιώματα ψήφου των Ρώσων πολιτών έχουν επιδεινωθεί σε σημείο που οι εκλογές αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως στερούμενες γνήσιων δημοκρατικών αρχών. Τον Ιούνιο του 2024, η Ρωσία θα διεξαγάγει τις προσεχείς προεδρικές εκλογές.

Τον Οκτώβριο του 2020, προστέθηκαν στη σχετική ταξιδιωτική απαγόρευση, πάνω σε ειδική νομική βάση της ΕΕ —το καθεστώς κυρώσεων για τα χημικά όπλα—, έξι Ρώσοι ιδιώτες και μία οντότητα, καθώς και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, ως αποτέλεσμα της απόπειρας δολοφονίας τον Αύγουστο του 2020 εναντίον πολιτικού της αντιπολίτευσης και ακτιβιστή κατά της διαφθοράς Alexei Navalny με τοξικό νευρικό παράγοντα στρατιωτικής προέλευσης. Πρόκειται για το ίδιο νομικό μέσο που

χρησιμοποιήθηκε για την επιβολή κυρώσεων στους υπευθύνους για την υπόθεση Σκριπάλ στο Σόλσμπερι (Ηνωμένο Βασίλειο) τον Μάρτιο του 2018.

Τον Μάρτιο του 2021 το Συμβούλιο έκανε χρήση του πρόσφατα εγκριθέντος παγκόσμιου καθεστώτος κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να επιβάλει κυρώσεις σε τέσσερις Ρώσους υπηκόους για τον ρόλο τους στην αυθαίρετη σύλληψη, δίωξη και καταδίκη του Navalny, καθώς και στην καταστολή ειρηνικών διαμαρτυριών για την έκνομη μεταχείριση του.

Από τον Αύγουστο του 2014 η Ρωσία εφαρμόζει αντίμετρα έναντι των κυρώσεων της ΕΕ και επιβάλλει με τη σειρά της κυρώσεις σε γεωργικά αγαθά, πρώτες ύλες και τρόφιμα, επικαλούμενη παραβιάσεις των προτύπων για την ασφάλεια των τροφίμων. Το γεγονός αυτό έχει ενισχύσει την πολιτική υποκατάσταση των εισαγωγών της στον γεωργικό τομέα. Η Ρωσία εφαρμόζει επίσης μια «λίστα απαγορευμένων προσώπων» (stop-list) για τους υπηκόους της ΕΕ και των ΗΠΑ που έχουν επικρίνει τις ενέργειές της και τους απαγορεύει την είσοδο στο έδαφός της. Ο κατάλογος αυτός δεν έχει δημοσιευθεί επισήμως, γεγονός που αποκλείει κάθε δυνατότητα προσφυγής σε ένδικο μέσα, σε αντίθεση με την ταξιδιωτική απαγόρευση της ΕΕ. Ο κατάλογος περιλαμβάνει αρκετούς βουλευτές του ΕΚ και, από τις 30 Απριλίου 2021, τον εκλιπόντα Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου David Sassoli, καθώς και την Αντιπρόεδρο της Επιτροπής για τις Αξίες και τη Διαφάνεια Věra Jourová, και έξι αξιωματούχους κρατών μελών της ΕΕ.

Στις 21 Φεβρουαρίου 2022, η Κρατική Δούμα της Ρωσικής Ομοσπονδίας αναγνώρισε επίσημα την ανεξαρτησία των αυτοανακηρυχθεισών «Λαϊκών Δημοκρατιών» του Ντονέσκ και του Λουχάνσκ. Στις 24 Φεβρουαρίου 2022 η Ρωσική Ομοσπονδία ξεκίνησε εισβολή πλήρους κλίμακας στην Ουκρανία:

Από την έναρξη της εισβολής, η ΕΕ έχει καταδικάσει απερίφραστα την παράνομη, απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τις επιθέσεις της κατά αμάχων και μη στρατιωτικών υποδομών, και έχει ζητήσει την άμεση και άνευ όρων απόσυρση όλων των ρωσικών στρατευμάτων από ολόκληρη την επικράτεια της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της. Έχει επισημάνει ότι αυτός ο επιθετικός πόλεμος συνιστά κατάφωρη και πασιφανή παραβίαση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και των θεμελιωδών αρχών του διεθνούς δικαίου και ότι η Ρωσική Ομοσπονδία φέρει την πλήρη ευθύνη γι' αυτόν. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Charles Michel υπογράμμισε επίσης τις επιπτώσεις του στην παγκόσμια τάξη, δηλώνοντας στις 1 Μαρτίου 2022: «Δεν δέχεται μόνο επίθεση η Ουκρανία. Το διεθνές δίκαιο, η βασιζόμενη σε κανόνες διεθνής τάξη, η δημοκρατία και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια δέχονται επίσης επίθεση. Πρόκειται για καθαρά γεωπολιτική τρομοκρατία». Επιπλέον, οι ηγέτες της ΕΕ υπογράμμισαν ότι η Ρωσία, η Λευκορωσία και όλοι οι υπεύθυνοι για τα εγκλήματα πολέμου και τα άλλα σοβαρότερα εγκλήματα θα κληθούν να λογοδοτήσουν για τις ενέργειές τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Η ΕΕ καταδίκασε επίσης την χρησιμοποίηση των τροφίμων ως όπλων από τη Ρωσία στον πόλεμο κατά της Ουκρανίας και, ως εκ τούτου, με την οποία η Ρωσία έχει πυροδοτήσει μια παγκόσμια κρίση επισιτιστικής ασφάλειας. Η ΕΕ θεώρησε επίσης τα εικονικά δημοψηφίσματα του Σεπτεμβρίου του 2022 και τις αποκαλούμενες «εκλογές» που διεξήχθησαν τον Σεπτέμβριο του 2023 από τη Ρωσία στα κατεχόμενα εδάφη της Ουκρανίας παράνομα και αθέμιτα και απέρριψε απερίφραστα την απόπειρα της

Ρωσίας να νομιμοποιήσει ή να κανονικοποιήσει τον παράνομο στρατιωτικό έλεγχο και την απόπειρα προσάρτησης τμημάτων ουκρανικών εδαφών.

Ως απάντηση στην εισβολή της Ρωσίας, τα κράτη μέλη της ΕΕ θέσπισαν ταχέως αυστηρές κυρώσεις σε στενή συνεργασία με εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών, του Ηνωμένου Βασιλείου, του Καναδά, της Αυστραλίας και της Ιαπωνίας. Από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, η ΕΕ έχει επεκτείνει μαζικά τα περιοριστικά τομεακά μέτρα με [11 διαδοχικές δέσμες κυρώσεων](#) (έως τον Ιούνιο του 2023) και έχει προσθέσει σημαντικό αριθμό προσώπων και οντοτήτων στον κατάλογο κυρώσεων με σκοπό να ενταθεί περαιτέρω η πίεση που ασκείται στη Ρωσία για τον τερματισμό του πολέμου. Τα περιοριστικά μέτρα αποσκοπούν στην αποδυνάμωση της οικονομικής βάσης της Ρωσίας, στερώντας την από βασικές τεχνολογίες και αγορές και μειώνοντας σημαντικά την ικανότητά της να διεξάγει πόλεμο.

Η ταχεία διαδοχή 11 δεσμών [κυρώσεων της ΕΕ](#), που έχουν ήδη χαρακτηριστεί «επανάσταση κυρώσεων», είχε ως αποτέλεσμα μια άνευ προηγουμένου δέσμη μέτρων με στόχο τους βασικούς τομείς της ρωσικής οικονομίας και τις πολιτικές ελίτ της χώρας. Κάθε δέσμη έχει τροποποιήσει και διευρύνει σταδιακά το πεδίο εφαρμογής των καθεστώτων κυρώσεων που θεσπίστηκαν από το 2014 και μετά, με την προσθήκη ενός νέου καθεστώτος που απαγορεύει τις εισαγωγές εμπορευμάτων που προέρχονται από τα παρανόμως προσαρτηθέντα εδάφη Ντονέσκ, Λουχάνσκ, Χερσώνας και Ζαπορίζια στην ΕΕ. Οι δέσμες κυρώσεων προορίζονται να πλήξουν σοβαρά και έχουν ευρείες επιπτώσεις στους τομείς της οικονομίας, της μεταφοράς ενέργειας, της τεχνολογίας, των υπηρεσιών συμβούλευσης, της ραδιοηλεκτρονικής μετάδοσης, καθώς επίσης των μετάλλων, των ειδών πολυτελείας και άλλων αγαθών.

Εκτός από τις ατομικές και οικονομικές κυρώσεις, επιβλήθηκαν ορισμένες επακόλουθες διπλωματικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής της απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων μεταξύ της ΕΕ και της Ρωσίας. Από κοινού με άλλα μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), η ΕΕ συμφώνησε να αρνηθεί τη μεταχείριση του μάλλον ευνοουμένου κράτους για τα ρωσικά προϊόντα και υπηρεσίες στις αγορές της ΕΕ.

Από τον Ιούνιο του 2023, οι κατάλογοι των κυρώσεων καλύπτουν [1.572 πρόσωπα και 244 οντότητες](#). Στα άτομα στα οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις περιλαμβάνονται ο Πρόεδρος της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Βλαντιμίρ Πούτιν, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, Σεργκέι Λαβρόφ, τα 351 μέλη της Κρατικής Δούμας που ενέκριναν την αναγνώριση των προσωρινά κατεχόμενων εδαφών των περιφερειών Ντονέσκ και Λουχάνσκ, υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι και στρατιωτικό προσωπικό, παράγοντες παραπληροφόρησης, υπεύθυνοι για επιθέσεις πυραύλων κατά αμάχων και κρίσιμων μη στρατιωτικών υποδομών, και για απαγωγές και επακόλουθες παράνομες υιοθετήσεις παιδιών από την Ουκρανία, και πολλά άλλα. Στον κατάλογο των κυρώσεων έχουν συμπεριληφθεί διάφορα υψηλόβαθμα μέλη της μισθοφορικής οργάνωσης του ομίλου Wagner, συμπεριλαμβανομένου του τότε ηγέτη της Γιεβγκένι Πιριγκόζιν. Τον Σεπτέμβριο το Συμβούλιο παρέτεινε την ισχύ όλων των κυρώσεων έως τον Μάρτιο του 2024.

Η 11η δέσμη κυρώσεων επικεντρώνεται στην ενίσχυση της καταπολέμησης της καταστρατήγησης των περιορισμών στη Ρωσία μέσω εισαγωγών μέσω τρίτων χωρών

ή σκιωδών οντοτήτων και περιλαμβάνει ένα εργαλείο κατά της καταστρατήγησης ειδικά σχεδιασμένο για τον περιορισμό της καταστρατήγησης των κυρώσεων μέσω τρίτων χωρών. Οι ατομικές κυρώσεις (ταξιδιωτικές απαγορεύσεις και «πάγωμα» περιουσιακών στοιχείων) στοχεύουν πρόσωπα που ευθύνονται για τη στήριξη, τη χρηματοδότηση ή την υλοποίηση δράσεων που υπονομεύουν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας ή που επωφελοούνται από τις ενέργειες αυτές. Στο πλαίσιο αυτό, μετά την προσθήκη της παραβίασης των περιοριστικών μέτρων στον κατάλογο της ΕΕ των «εγκλημάτων», το Συμβούλιο συμφώνησε, στις 9 Ιουνίου 2023, να θεσπίσει ποινικά αδικήματα και ποινές για την παραβίαση των κυρώσεων της ΕΕ και να διευκολύνει τη διερεύνηση, τη δίωξη και την τιμωρία της παραβίασης των μέτρων κυρώσεων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Σε αντίποινα για την ΕΕ και τις διεθνείς κυρώσεις που επιβλήθηκαν κατά της Ρωσίας μετά την εισβολή της στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022, η ρωσική κυβέρνηση δημοσίευσε κατάλογο «μη φιλικών» ξένων χωρών, ο οποίος περιλαμβάνει τα κράτη μέλη της ΕΕ, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και άλλα έθνη με σύστημα κυρώσεων κατά της Ρωσίας. Τα άτομα από τις χώρες αυτές υπόκεινται πλέον σε ένα προοδευτικά πιο σύνθετο σύστημα αντιποίνων, το οποίο επηρεάζει διάφορες επιχειρηματικές και οικονομικές συναλλαγές σε σχέση με τη Ρωσία. Στις 31 Μαρτίου 2022, οι ρωσικές αρχές αποφάσισαν επίσης να επεκτείνουν σημαντικά τον «απαγορευτικό κατάλογο» τους ώστε να συμπεριλάβουν «την κορυφαία ηγεσία της ΕΕ, ορισμένους Ευρωπαίους Επιτρόπους και επικεφαλής στρατιωτικών οργάνων της ΕΕ, καθώς και τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου». Η ρωσική μαύρη λίστα περιλαμβάνει επίσης υψηλόβαθμους αξιωματούχους από τις κυβερνήσεις ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ και μέλη των εθνικών κοινοβουλίων, του κοινού και των μέσων ενημέρωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ εξακολουθεί να στηρίζει το έργο του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, δήλωσε ότι είναι έτοιμη να συνεργαστεί με τη διεθνή κοινότητα για τη σύσταση ad hoc διεθνούς δικαστηρίου ή ειδικευμένου «υβριδικού» δικαστηρίου για τη διερεύνηση και τη δίωξη των εγκλημάτων επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, τα οποία διαπράττονται από την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας και των συμμάχων της, ιδίως της Λευκορωσίας. Από τις 30 Μαΐου 2023, η Eurojust διαθέτει νέες εξουσίες για τη διατήρηση, την ανάλυση και την αποθήκευση αποδεικτικών στοιχείων, προκειμένου να διευκολύνει την περαιτέρω διερεύνηση εγκλημάτων πολέμου, γενοκτονίας και εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας που διαπράττονται στο έδαφος της Ουκρανίας. Στηρίζει την κοινή ομάδα έρευνας της ΕΕ που συστάθηκε με την Πολωνία, τη Λετονία, την Εσθονία, τη Σλοβακία, τη Ρουμανία, τη Λιθουανία και την Ουκρανία.

Μετά από μια δεκαετία συρρίκνωσης της δημόσιας σφαίρας υπό τον Βλαντιμίρ Πούτιν, ξεκίνησε ένας νέος φαύλος κύκλος εγχώριας πολιτικής καταστολής μετά την επιστροφή του Αλεξέι Ναβάλνι στη Ρωσία τον Ιανουάριο του 2021, και έχει αυξηθεί δραματικά από την έναρξη της πλήρους εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022. Κάθε διαφωνία ή απόκλιση από την επίσημη εκδοχή των γεγονότων υπόκειται σε κυρώσεις και οι επικριτικές φωνές στην κοινωνία έχουν περιθωριοποιηθεί περαιτέρω.

Από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 έχουν τεθεί υπό κράτηση 20.000 διαδηλωτές κατά του πολέμου στη Ρωσία. Η ΕΕ καταδίκασε τη συστηματική καταστολή των ΜΚΟ,

των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ανεξάρτητων δημοσιογράφων τόσο εντός όσο και εκτός της Ρωσίας και εξακολουθεί να στηρίζει τους Ρώσους που εκφράζονται ή διαμαρτύρονται κατά του πολέμου στην Ουκρανία. Στις 5 Ιουνίου 2023, το Συμβούλιο [επέβαλε κυρώσεις σε εννέα άτομα](#) για την καταδίκη του Ρώσου πολιτικού της αντιπολίτευσης, ακτιβιστή της δημοκρατίας και κριτή του Κρεμλίνου Βλαντιμίρ Καρά Μούρτζα σε φυλάκιση 25 ετών βάσει πολιτικά υποκινούμενων κατηγοριών και ψευδών ισχυρισμών. Η ΕΕ έχει επανειλημμένα επιβεβαιώσει την αλληλεγγύη της προς τους Βλαντιμίρ Καρά Μούρτζα, Αλεξέι Ναβάλνι, Ίλια Γιασίν και όλους τους Ρώσους που έχουν διωχθεί, φυλακιστεί ή εκφοβιστεί επειδή συνέχισαν να αγωνίζονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και λένε την αλήθεια για τις παράνομες ενέργειες του καθεστώτος.

Ενώ στις 12 Σεπτεμβρίου 2022 τα κράτη μέλη της ΕΕ [ανέστειλαν](#) πλήρως τη συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας του 2007 για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων, η Επιτροπή εξέδωσε [κατευθυντήριες γραμμές](#) για να διασφαλίσει ότι η αναστολή αυτή δεν θα έχει αρνητικό αντίκτυπο σε όσους χρήζουν προστασίας και σε άτομα που ταξιδεύουν στην ΕΕ για σοβαρούς λόγους, όπως δημοσιογράφοι, αντιφρονούντες και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών.

Ισχύουσες συμφωνίες

Νομική βάση των σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας είναι η ΣΕΣΣ που υπογράφηκε τον Ιούνιο του 1994. Αρχικά είχε δεκαετή ισχύ και ανανεώνεται αυτομάτως κάθε χρόνο. Καθορίζει τους κύριους κοινούς στόχους και θεσπίζει το θεσμικό πλαίσιο για τις διμερείς επαφές — περιλαμβανομένων τακτικών διαβουλεύσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ανά εξαμηνιο διασκέψεων κορυφής σε επίπεδο προέδρων—, οι οποίες επί του παρόντος έχουν παγώσει.

Στη σύνοδο κορυφής της Αγίας Πετρούπολης το 2003, η ΕΕ και η Ρωσία ενίσχυσαν τη συνεργασία τους δημιουργώντας τέσσερις «κοινούς χώρους»: έναν οικονομικό χώρο· έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης· έναν χώρο εξωτερικής ασφάλειας· και έναν χώρο έρευνας, παιδείας και πολιτισμού. Σε περιφερειακό επίπεδο, η ΕΕ και η Ρωσία, μαζί με τη Νορβηγία και την Ισλανδία, συγκρότησαν το 2007 τη νέα πολιτική για τη Βόρεια Διάσταση, με επίκεντρο τη διασυνοριακή συνεργασία στις περιοχές της Βαλτικής και του Μπάρεντς. Τον Ιούλιο του 2008 ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για μια νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας, η οποία επρόκειτο να περιλαμβάνει «νομικά δεσμευτικές υποχρεώσεις» σε τομείς όπως ο πολιτικός διάλογος, η δικαιοσύνη, η ελευθερία, η ασφάλεια, η οικονομική συνεργασία, η έρευνα, η εκπαίδευση, ο πολιτισμός, το εμπόριο, οι επενδύσεις και η ενέργεια. Το 2010 εγκαινιάστηκε η «Εταιρική Σχέση για τον Εκσυγχρονισμό». Οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία διευκόλυνσης των διαδικασιών χορήγησης θεώρησης ολοκληρώθηκαν το 2011. Ωστόσο η επέμβαση της Ρωσίας στην Κριμαία είχε ως αποτέλεσμα τη διακοπή όλων αυτών των συνομιλιών και διαδικασιών. Το 2014 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να παγώσει τη συνεργασία με τη Ρωσία (με εξαίρεση τη διασυνοριακή συνεργασία καθώς και τις διαπροσωπικές επαφές) και τη νέα χρηματοδότηση από την ΕΕ προς τη χώρα αυτή μέσω διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Οι σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Ρωσίας έχουν τεθεί υπό πίεση μετά την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης από τη Ρωσία το 2014 και τις αποσταθεροποιητικές ενέργειές της στην ανατολική Ουκρανία.

Μετά την έναρξη της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022, η πολιτική, πολιτιστική και επιστημονική συνεργασία ανεστάλη πλήρως.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τη ΣΕΣ το 1997 στο πλαίσιο της «διαδικασίας σύμφωνης γνώμης».

Το Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει σειρά ψηφισμάτων σχετικά με την Ουκρανία, τα οποία καταδικάζουν την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία και τον ρόλο της Ρωσίας στην αποσταθεροποίηση της ανατολικής Ουκρανίας. Το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψηφίσματα τον Ιούνιο του 2015 και τον Μάρτιο του 2019 σχετικά με την κατάσταση των σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας, με τα οποία εκφράζει την υποστήριξή του στις κυρώσεις της ΕΕ και τονίζει την ανάγκη να παρασχεθεί μια πιο φιλόδοξη οικονομική βοήθεια προς τη ρωσική κοινωνία πολιτών και να προωθηθούν οι επαφές μεταξύ των ανθρώπων, παρά τις δυσχερείς σχέσεις. Το ψήφισμα του 2019 εκφράζει μεγάλη ανησυχία για τη διεθνή συμπεριφορά της Ρωσίας, ιδίως στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Το ψήφισμα επικρίνει επίσης την επιδείνωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στη Ρωσία και προτείνει να μη θεωρείται πλέον η Ρωσία «στρατηγικός εταίρος» της ΕΕ. Τον Σεπτέμβριο του 2021, το Κοινοβούλιο ενέκρινε [σύσταση](#) σχετικά με την κατεύθυνση των πολιτικών σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας, απαιτώντας από την ΕΕ να «διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε περαιτέρω συνεργασία με το Κρεμλίνο θα εξαρτηθεί από την υπόσχεση του τελευταίου να τερματίσει την εγχώρια επίθεση κατά του λαού του, να σταματήσει τη συστημική καταστολή της αντιπολίτευσης και... των πολιτικών κρατουμένων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, να καταργήσει ή να τροποποιήσει όλους τους νόμους που είναι ασύμβατοι με τα διεθνή πρότυπα, όπως οι νόμοι για τους «ξένους πράκτορες»... και να τερματίσει την εξωτερική του επίθεση κατά γειτονικών χωρών». Καλεί την ΕΕ να έχει σαφώς καθορισμένες κόκκινες γραμμές και να απέχει από τη συνέχιση της συνεργασίας με τη Ρωσία μόνο και μόνο για λόγους διατήρησης ανοικτών διαύλων διαλόγου. Ζητεί επίσης ένα όραμα και μια στρατηγική για το μέλλον των σχέσεων της ΕΕ με μια ελεύθερη, ευημερούσα, ειρηνική και δημοκρατική Ρωσία.

Πριν το 2014 το Κοινοβούλιο ήταν υπέρ μιας νέας, ευρείας συμφωνίας με τη Ρωσία που να βασίζεται σε κοινές αξίες και κοινά συμφέροντα. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο έχει επανειλημμένα εκφράσει έντονες ανησυχίες σχετικά με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κράτος δικαίου και την κατάσταση της δημοκρατίας στη Ρωσία, για παράδειγμα όσον αφορά τη νομοθεσία κατά της «προπαγάνδας» των ΛΟΑΔΜ, την αποποινικοποίηση της μη διακεκριμένης άσκησης ενδοοικογενειακής βίας, την καταστολή των ανεξάρτητων ΜΚΟ ή όσων λαμβάνουν χρηματοδότηση προερχόμενη εκτός Ρωσίας κ.λπ. Το Κοινοβούλιο έχει, πιο συγκεκριμένα, καταδικάσει τις άνευ προηγουμένου παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων εις βάρος κατοίκων της Κριμαίας, ιδίως των Τατάρων. Το 2018 ζήτησε την αποφυλάκιση του Ουκρανού σκηνοθέτη Ολέγκ Σεντσόφ, ο οποίος αντιτάχθηκε στην παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας, και του απένειμε το Βραβείο Ζαχάρωφ. Ο Σεντσόφ αφέθηκε ελεύθερος το 2019 στο πλαίσιο ανταλλαγής αιχμαλώτων μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας. Το Κοινοβούλιο καταδίκασε απερίφραστα την απόπειρα δολοφονίας του Αλεξέι Ναβάλνι το 2020.

Από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, το Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει [πολυάριθμα ψηφίσματα](#) που καταδικάζουν τη ρωσική επίθεση και τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν και έχει εκφράσει τη σθεναρή υποστήριξή του στην ανεξαρτησία, την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της.

Τους τελευταίους 18 μήνες, [το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής ισχυρών και αποτελεσματικών κυρώσεων της ΕΕ](#) κατά της Ρωσικής Ομοσπονδίας, της Λευκορωσίας και συμμάχων της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως βασικού μέσου αντιμετώπισης της κατάστασης. Έχει ζητήσει τη δήμευση ρωσικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν «παγώσει» από την ΕΕ, και τη χρήση τους για την αντιμετώπιση της ανασυγκρότησης της Ουκρανίας και την αποζημίωση των θυμάτων της επίθεσης της Ρωσίας. Όσον αφορά τη συνεργασία για την επιβολή κυρώσεων σε ολόκληρο τον κόσμο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε τους εταίρους να ευθυγραμμιστούν με τις κυρώσεις αυτές και εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι αρκετές τρίτες χώρες συνεργάζονται με τη Ρωσία για να την βοηθήσουν να παρακάμψει τις κυρώσεις.

Στο [ψήφισμά του της 23 Νοεμβρίου 2022](#), το Κοινοβούλιο αναγνώρισε τη Ρωσία ως κρατικό χορηγό της τρομοκρατίας και κράτος που χρησιμοποιεί τρομοκρατικά μέσα, καλώντας τη διεθνή κοινότητα να είναι ενωμένη στην καθιέρωση λογοδοσίας για τα εγκλήματα πολέμου, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και το έγκλημα της επίθεσης. Σε διάφορα ψηφίσματά του, το Κοινοβούλιο έχει ζητήσει να λογοδοτήσουν ο Πρόεδρος Πούτιν, άλλοι Ρώσοι ηγέτες και οι σύμμαχοί τους στη Λευκορωσία για το έγκλημα επίθεσης που έχουν διαπράξει. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει τη δημιουργία ειδικού διεθνούς δικαστηρίου για τη δίωξη του εγκλήματος της επίθεσης κατά της Ουκρανίας που διαπράττεται από την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας και των συμμάχων της, ιδίως της Λευκορωσίας. Εκφράζει επίσης την πλήρη υποστήριξή του στην εν εξελίξει έρευνα του εισαγγελέα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ) όσον αφορά την κατάσταση στην Ουκρανία και τα εικαζόμενα εγκλήματα πολέμου, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και τη γενοκτονία. Τον Μάρτιο του 2023, όταν ανακοινώθηκε η έκδοση ενταλμάτων σύλληψης από το ΔΠΔ για τον Βλαντιμίρ Πούτιν και τη Μαρία Λβόβα Μπέλοβα, Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Παιδιού του Προέδρου της Ρωσίας, λόγω των παράνομων απελάσεων παιδιών από την Ουκρανία στο ρωσικό έδαφος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χαιρέτισε την απόφαση κατά τη διάρκεια συζήτησης στην ολομέλεια.

Στη [σύστασή του, της 8ης Ιουνίου 2022, με τίτλο «Η εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας»](#), το Κοινοβούλιο κάλεσε τον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής και τον Υπάτο Εκπρόσωπο της ΕΕ για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας Josep Borrell να ακολουθήσουν μια ολιστική προσέγγιση έναντι της Ρωσικής Ομοσπονδίας και να εγκαταλείψουν κάθε επιλεκτική συνεργασία με τη Μόσχα ενόψει των φρικαλεοτήτων και των εγκλημάτων πολέμου που ενορχηστρώθηκαν από τις ρωσικές πολιτικές ελίτ και διαπράχθηκαν από ρωσικά στρατεύματα, τους πληρεξούσιους και τους μισθοφόρους τους στην Ουκρανία και αλλού.

Στο [ψήφισμά του της 16ης Φεβρουαρίου 2023](#), το Κοινοβούλιο αναγνώρισε ότι ο ρωσικός επιθετικός πόλεμος άλλαξε ριζικά τη γεωπολιτική κατάσταση στην Ευρώπη

και, ως εκ τούτου, κάλεσε την ΕΕ να λάβει τολμηρές, γενναίες και ολοκληρωμένες πολιτικές αποφάσεις, καθώς και αποφάσεις για την ασφάλεια και τη χρηματοδότηση, και να συνεχίσει τη διεθνή απομόνωση της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Ταυτόχρονα, το Κοινοβούλιο πιστεύει επίσης ότι η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αρχίσουν να εξετάζουν τον τρόπο συνεργασίας με τη Ρωσία στο μέλλον και τον τρόπο παροχής βοήθειας για την επιτυχή μετάβαση από ένα αυταρχικό καθεστώς σε μια δημοκρατική χώρα που αποποιείται αναθεωρητικές και ιμπεριαλιστικές πολιτικές, όπως αναφέρεται στο [ψήφισμά του της 6ης Οκτωβρίου 2022](#).

Πριν από την έναρξη του επιθετικού πολέμου, το Κοινοβούλιο είχε ήδη εδώ και χρόνια καταδικάσει την εγχώρια καταστολή που εφαρμόζει το ρωσικό καθεστώς και την εντεινόμενη επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όταν η Ρωσία ξεκίνησε τον πόλεμο κατά της Ουκρανίας, το Κοινοβούλιο επανέλαβε την απερίφραστη καταδίκη του, ιδίως για τους σοβαρούς περιορισμούς που επιβλήθηκαν στην ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και τη συστηματική καταστολή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης, των δικηγόρων και της αντιπολίτευσης. Εξέφρασε επίσης τη λύπη του για τους σαρωτικούς και την καταστολή που προβλέπει η ρωσική νομοθεσία, μεταξύ άλλων σχετικά με τους «ξένους πράκτορες» και τις «ανεπιθύμητες οργανώσεις», τις αλλαγές στον ποινικό κώδικα και τον νόμο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δικαστικής παρενόχλησης κατά διαφωνούντων φωνών στη χώρα και στο εξωτερικό και για την υπονόμηση των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης. Επιπλέον, κατήγγειλε τη συνεχή και αυξανόμενη λογοκρισία στη Ρωσία.

Ειδικότερα, το Κοινοβούλιο έχει επανειλημμένα καταδικάσει τη Ρωσία για την καταδίκη του Αλεξέι Ναβάλνι οποίο απονεμήθηκε το [Βραβείο Ζαχάρωφ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου](#) το 2021. Καθώς συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν περισσότεροι ακτιβιστές, το Κοινοβούλιο ενέκρινε δύο ψηφίσματα —στις [7 Απριλίου 2022](#) και στις [20 Απριλίου 2023](#) αντίστοιχα— καταδικάζοντας την αυξανόμενη καταστολή στη Ρωσία, ιδίως τις περιπτώσεις των Βλαντιμίρ Καρά Μούρτζα και Αλεξέι Ναβάλνι. Στο πλαίσιο της εκστρατείας «Free Navalny Campaign», από τις 26 έως τις 30 Ιουνίου 2023, το Κοινοβούλιο εγκατέστησε πλήρες αντίγραφο του κελιού απομόνωσης (Shizo), όπου ο Αλεξέι Ναβάλνι εκτίει την ποινή των 9.5 ετών μπροστά από το κτίριο του Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες. Η εκδήλωση, η οποία διοργανώθηκε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Ομάδας Στήριξης της Δημοκρατίας και Συντονισμού των Εκλογών, είχε ως στόχο να επιστήσει την προσοχή στη δεινή κατάσταση του Αλεξέι Ναβάλνι και να ενημερώσει το κοινό σχετικά με την καταστολή της αντιπολίτευσης στη Ρωσία. Τον Σεπτέμβριο του 2023, σε κοινή δήλωση του προέδρου της Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο πρόεδρος της αντιπροσωπείας για τις σχέσεις με τη Ρωσία και ο μόνιμος εισηγητής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη Ρωσία εξέφρασαν την ανησυχία τους για τον Βλαντιμίρ Καρά Μούρτζα, ο οποίος μεταφέρθηκε σε απομόνωση σε φυλακή μέγιστης ασφάλειας στη Σιβηρία.

Στο [ψήφισμά του της 5ης Οκτωβρίου 2023](#), το Κοινοβούλιο εξέφρασε την ανησυχία του για την [Ζαρένα Μουσάεβα](#), υπερασπίστρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

από την Τσετσενία. Οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τσετσενία καταδικάζονται συστηματικά και απερίφραστα από το Κοινοβούλιο.

Το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει την αλληλεγγύη και την υποστήριξή του προς τον λαό της Ρωσίας και της Λευκορωσίας που διαμαρτύρεται για τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και έχει ζητήσει από τα κράτη μέλη να προστατεύουν και να χορηγούν άσυλο σε Ρώσους και Λευκορώσους που διώκονται για να μιλήσουν κατά του πολέμου, καθώς και σε Ρώσους και Λευκορώσους λιποτάκτες και αντιρρησίες συνείδησης. Έχει επίσης ζητήσει από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να συνεργαστούν με τους Ρώσους δημοκρατικούς ηγέτες και την κοινωνία των πολιτών και υποστηρίζει τη δημιουργία ενός κόμβου δημοκρατίας για τη Ρωσία, ο οποίος θα φιλοξενείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συναντήθηκε με ορισμένους εκπροσώπους της ρωσικής αντιπολίτευσης το 2022, ενώ η υποεπιτροπή για τα ανθρώπινα δικαιώματα πραγματοποιεί τακτικές ανταλλαγές απόψεων με Ρώσους ανεξάρτητους δημοσιογράφους, εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και της αντιπολίτευσης. Μεμονωμένοι βουλευτές του ΕΚ διοργάνωσαν επίσης συζήτηση στρογγυλής τραπέζης σχετικά με το μέλλον μιας δημοκρατικής Ρωσίας στις 5 και 6 Ιουνίου 2023, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, βουλευτές του ΕΚ και εξέχοντες εκπρόσωποι όλων των ρευμάτων των ρωσικών ελεύθερων μέσων ενημέρωσης και της πολιτικής αντιπολίτευσης.

Οι σχέσεις με τα ρωσικά νομοθετικά όργανα είχαν κυρίως αναπτυχθεί στο πλαίσιο της Επιτροπής Κοινοβουλευτικής Συνεργασίας (ΕΚΣ), ενός διακοινοβουλευτικού φόρουμ το οποίο είχε συσταθεί στο πλαίσιο της ΣΕΣΣ ΕΕ-Ρωσίας. Από το 1997 έως το 2014, η ΕΚΣ λειτούργησε ως σταθερή βάση για την ανάπτυξη της συνεργασίας και του διαλόγου μεταξύ των αντιπροσωπειών του Κοινοβουλίου και της Ρωσικής Ομοσπονδιακής Συνέλευσης. Από τον Μάρτιο του 2014 ωστόσο το Κοινοβούλιο έχει διακόψει αυτές τις διακοινοβουλευτικές συναντήσεις, στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων που έλαβε η ΕΕ συνεπεία της κρίσης στην Ουκρανία. Πάντως, η αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην ΕΚΣ ΕΕ-Ρωσίας εξακολουθεί να συνεδριάζει τακτικά για να αναλύσει και να διεξαγάγει συζητήσεις σχετικά με τον αντίκτυπο του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας στον κόσμο και στο εσωτερικό της χώρας, και ιδίως σχετικά με την κλιμακούμενη καταστολή της ρωσικής κοινωνίας των πολιτών από τις ρωσικές αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, η αντιπροσωπεία πραγματοποιεί τακτικά ανταλλαγές απόψεων με εκπροσώπους της ρωσικής αντιπολίτευσης, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την κοινωνία των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις και ανεξάρτητους δημοσιογράφους, καθώς και με διεθνείς ειδικούς.

Από το 1999, το Κοινοβούλιο δεν προσκαλείται πλέον από τη Ρωσία για την παρατήρηση εκλογών.

Vanessa Cuevas Herman
11/2023

